

din Leningrad, precum și ale teatrelor moscovite „V. Maiakovski”, „E. Vahtangov”, Mossoviet.

***

Printre noile spectacole prezentate pe scenele Moscovei în ultimele luni, o atenție deosebită a suscitat cel al Teatrului Mossoviet cu piesa *Zări de necuprins* de N. Virta, în regia lui I. Zavadski, artist al poporului al U.R.S.S. Acțiunea piesei se desfășoară în zilele noastre, într-unul din colhozurile R.S.F.S.R. Eroul principal este agronomul M. I. Hijneakov. Aflându-se în colectivul de conducere al unui colhoz codaș, el reușește, datorită perseverenței sale, să câștige încrederea oamenilor și să transforme colectivul într-un colhoz fruntaș ce pășește spre „zările de necuprins” ale comunismului. Piesa lui N. Virta, pătrunsă de realismul vieții și de patosul eroic al constructorilor ei, pasionează publicul spectator. Talentatul regizor I. Zavadski a găsit modalități scenice expresive pentru prezentarea realistă a acestui spectacol. Actorii V. Marețkaia, A. Dubov, M. Sidorkin, B. Novikov, G. Slabiniaș și T. Cernova transmit prin jocul lor viu, prin deosebita lor prezență scenică, fondul înaintat de idei al piesei.

***

Cu ocazia sărbătoririi celei de a 40-a aniversări a Comsomolului leninist, teatrele din Moscova au prezentat în premieră și reluări, peste 30 de spectacole. Eroul acestor spectacole este minunatul tineret sovietic și acțiunile sale de vitejie și eroism, săvârșite în anii Marelui Război de Apărare a Patriei, ca și în munca constructivă cotidiană a timpului de pace. Printre spectacolele care au văzut lumina rampei cu acest prilej notăm: *Blana de urs*, comedie de A. Borșciagovski, a cărei acțiune se petrece în îndepărtatul orient sovietic, *Tovarăși romantici* de M. Sobol, piesă despre viața și munca comsomoliștilor moscoviți în îndepărtatele locuri ale pământurilor nedestelente; *Necunoscutul*, tot de M. Sobol, piesă închinată eroismului arătat de tineretul sovietic în zilele Marelui Război de Apărare a Patriei, și piesa tinărului dramaturg I. Lipkovič, *Caracter nesuferit*, ai cărei eroi sînt tinerii tăietori de lemne din Siberia.

***

Numele artistei poporului Olga Knipper-Cehova este cunoscut nu numai în Uniunea Sovietică, ci și peste hotare. În toamna acestui an, decana Teatrului de Artă din Moscova a împlinit 90 de ani. Acest jubileu a coincis cu cel de 60 de ani al Teatrului de Artă.

Olga Knipper-Cehova a participat la primul spectacol dat de Teatrul de Artă la 14/27 octombrie 1898, cu piesa *Țarul Feodor Ioanovici* de A. K. Tolstoi, în care a deținut rolul Irinei. La 22 octombrie 1958, Teatrul de Artă din Moscova a prezentat în cinstea sărbătoritei Olga Knipper-Cehova, spectacolul *Trei surori* de A. P. Cehov.

***

Pe lângă Institutul de Stat de Artă Dramatică „A. N. Lunacearski” s-a deschis recent, la Moscova, un teatru de studio. Această inițiativă dă prilej studenților școlilor de teatru, ai școlilor-studio și ai institutelor să prezinte pe scenă spectacolele lor practice.

Absolvenții Institutului de Stat de Artă Dramatică și-au susținut aici spectacolele de diplomă, *Vassa Jeleznova* de Gorki (școala-studio a M.H.A.T.-ului), *Șase inimi* și *Tania* de Arbuzov (studenții Institutului afiliați teatrului „E. Vahtangov”).

A. Krupnov

TEATRUL INDEPENDENT ÎN ARGENTINA

Ca să ne putem face o idee despre situația teatrului în Argentina, e bine să se știe mai întâi că activitatea sa se desfășoară pe două planuri. Unul are drept bază, ca în toate statele din occident, exploatarea comercială a spectacolelor. Celălalt tinde către ridicarea nivelului cultural al populației de rînd și are drept temei creația națională, autohtonă, organizarea acestui teatru neavînd nimic comun sau asemănător nici cu micile teatre (littles theatres) din Statele Unite ale Americii de Nord, nici cu așa-zisele teatre de buzunar din Europa apuseană.

E vorba de o „mișcare” care se pretinde independentă și care a fost inițiată acum mai puțin de un sfert de secol. Nașterea acestei mișcări teatrale a fost determinată de diferite împrejurări. Printre cele mai semnificative socotim faptul că masa poporului și a cercurilor progresiste ale intelectualității au simțit nevoia de a recurge la mijloace de expresie artistică dezlegate de servituțile „artei” bulevardiere. Teatrul argentinian intrase într-o criză de valori; se făcuse necesară stabilirea unui contact întărit cu marile creații ale dramaturgiei universale. Țara trecea printr-o gravă criză economică, iar spectacolele teatrale nu puteau fi la îndemîna păturilor populare, sărace ori sărăcite.

Iată pe scurt ambianța și izvoarele care au stat la originea teatrului independent în

Marcella Sola,

văzută de Drag

Argentina, teatru de conținut, de înalt nivel artistic, și la îndemina tuturor.

Urmărind programatic aceste obiective, cele dintii colective ale „mișcării independente” și-au alcătuit un repertoriu în care se întindesc piese de valoare din toate timpurile și locurile, de la *Oedip rege* la *Fintina turmelor* și de la *Împăratul Jones* la *Inspectorul*.

Teatrele independente s-au instalat în localuri de dimensiuni reduse, obținute însă și ele în condiții dintre cele mai grele. În majoritatea lor, respectivele localuri de teatru trebuiau să fie amenajate în foste pivnițe sau garaje, în care se asigura, cu puținele resurse bănești de care dispuneau colectivele, minimul necesar din utilajul modern al unui teatru. Organizarea internă a teatrelor independente s-a bucurat de la început de un caracter democratic, iar scopurile către care tindeau au fost în chip firesc depășite, în sensul că publicul începuse să se îndepărteze de manifestările teatrale decadente comercialiste, ca și de filmul de senzație; tinerile generații începură și ele a fi atrase de spectacolele „independente”. Dramaturgia argentiniană autohtonă își găsisese un teren de promovare și, în sfârșit, în sinul grupărilor independente se întemeiază cursuri de școlarizare artistică pentru a forma promoții noi de actori, directori, tehnicieni și scenografi.

Activitatea teatrelor independente a contribuit la formarea unor spectatori exigenți, care obligă actualmente pe impresari să ie-

rarhizeze spectacolele, să țină seama de exigențele sporite ale spectatorilor în alcătuirea repertoriilor.

E de asemenea necesar să se știe că, în teatrele independente, lucrează studenți, funcționari, muncitori — adică oameni care nu trăiesc efectiv de pe urma teatrului — și că echipele artistice alcătuite de aceștia se dezvoltă fără nici un ajutor economic, fie oficial, fie particular.

Componenții ansamblurilor își susțin pe cont propriu „teatrul”, suportând personal datoriile apăsătoare provenite din plata chirii-lor exorbitante ale sălilor în care joacă, ca și din procurarea materialelor de obicei foarte scumpe folosite în montări, deoarece aceste datorii nu pot fi acoperite din prețul scăzut al biletelor de intrare (20 de centime, față de 2-3 pesos, prețul biletelor pentru spectacolele din sălile comerciale).

Ansamblurile independente sînt grupate în Federația Argentineană a Teatrelor Independente (FATI), organizație care apără interesele afiliaților săi. Această asociație editează o publicație periodică în care sînt lămurite diferite probleme de ordin artistic și tehnic și în care se fac — de asemenea — relatările privind activitatea ansamblurilor. Asociația sprijină colectivele în formare; ușurează schimburile între grupările din Buenos Aires și cele din provincie și realizează o acțiune de ajutorare socială reciprocă între aderenți.

Carlos Carlini,

văzut de Drag

Deși luptă permanent cu puținătatea mijloacelor financiare, fiind nevoite să facă față constantelor presiuni ale impresarilor, ca și relei voințe a oficialităților și crizelor economice, teatrele independente au putut totuși să reprezinte într-o formă demnă pe: Sofocle, Eschil, Euripide, Aristofan, Lope de Vega, Cervantes, Tirso de Molina, Rojas, Shakespeare, Ben Jonson, Goldoni, Machiavelli, Molière, Racine, Corneille, Musset, Cehov, Gorki, Dostoievski, Ibsen, Schiller, Pirandello, Caragiale, Sartre, Camus, Elliot, Rattigan, Li-Chih-Hua, Miller, Tennessee Williams, Garcia Lorca, Brecht ș.a. precum și lucrările autorilor latino-americani și argentinieni, mai de seamă.

După cum se poate vedea din numele autorilor reprezentați, teatrele independente nu se supun, în ansamblu, unei linii estetice determinate.

Acest caracter eclectic al repertoriului nu reprezintă însă defel încercarea de a echilibra două concepții total deosebite despre artă, ci doar semnele unui stadiu artistic încă neclarificat. Căci, cele mai multe teatre independente prezintă lucrări care oglindesc aspecte și probleme din viața cotidiană, care dezbăt speranțele omului sau afirmă credința lui în viitor, care exaltă sentimentele de libertate și dreptate, care arborează devize pașnice și intonează imnuri de dragoste și respect omului. Acestea sînt în fond operele cu care teatrele independente se achită de scopurile propuse de creatorii lor și de întransmutabila datorie a artistului: să dăruiască artă poporului.

Marcella Sola și Carlos Carlini

TEATRUL ÎN ANGLIA: CRIZĂ FINANCIARĂ ȘI DE PRODUCȚIE

Este un fapt necontestat că, în Anglia, teatrul trece printr-o puternică criză. O dublă criză: financiară și de producție. În adevăr, majorarea din ultima vreme a taxelor pe spectacole și, implicit, ridicarea prețurilor la bilete au dus la închiderea mai multor teatre.

Era să dispară și Teatrul „St. James”, vechi de peste 130 de ani (cu o sală de 1.200 de locuri), dacă vestita actriță Vivien Leigh n-ar fi venit în Camera Comunelor, unde se hotăra dărimarea acestui teatru, și, călcînd peste toate regulamentele și tradițiile seculare, n-ar fi strigat de la tribuna publicului: „Ceea ce vreți să faceți este un act incalificabil de samavolnicie și barbarie” (textual). Aceasta a stîrnit o mișcare de opinie care a determinat Camera Lorzilor să invalideze hotărîrea Camerei Comunelor. Dar, de

fapt (amănunt care spune mult), teatrul a fost „salvat” de doi miliardari... americani.

Nu toate teatrele, însă, au vechimea și tradiția Teatrului „St. James” și unele au trebuit să se închidă definitiv. Altele s-au închis — chipurile — „provizoriu”, dar cine nu cunoaște vorba franțuzească cum că ceea ce-i provizoriu dăinuiește? În sfîrșit, o bună parte din teatre au fost transformate în cinematografe — printre care și gloriosul teatru Palace.

Nu se poate măsura această situație dramatică a teatrelor din Anglia la adevăratele ei proporții, decît dacă se ține seama că, aproape cu un veac în urmă, cînd în cele mai mari metropole ale Europei puteai să numeri teatrele pe degete, la Londra existau 40 de teatre. Și acum...

S-au degustat englezii de teatru? La drept vorbind, ar avea toate motivele.

Piese reprezentate la cea mai mare parte din teatre nu stîrnesc interes, nu reușesc să-l scoată pe englez din „home”-ul lui. Englezul lasă ca experimentele să se facă pe pielea altuia. El nu-i amator de extravagante. Spectacolul, de exemplu, cu *Le balcon*, piesa lui Jean Genêt, unul din tinerii „avant-gardiști” francezi, a provocat la Londra scandal și a căzut. Iar acum cîteva luni, Teatrul Royal Court a respins piesa *Moartea lui Dumnezeu* a unui tînar scriitor londonez, pe nume Colin Wilson, „care se crede un nou Shaw” (cum a zis despre el dramaturgul Ronald Duncan). Piesa a fost respinsă, deși avea multe șanse să aducă lume (cel puțin la premieră), nu numai pentru că acest Colin Wilson și-a făcut faima cu o primă carte, de critică literaro-filozofică, *The Outsider*, ci mai cu seamă pentru că presa londoneză a făcut în jurul numelui său vîlvă cu două ocazii: o dată, cînd noul Bernard Shaw obișnuia să doarmă noaptea într-un sac de piele în parcul Hampstead, și a doua oară, cînd tatăl furios al tinerei sale „prietene” l-a amenințat cu o corecție în public...

...Și trebuie să precizăm că Royal Court e totuși un teatru „experimental”, care l-a lansat și pe John Osborne, iar piesa de mai sus îi fusese comandată lui Colin Wilson.

De ce i-a respins teatrul această piesă care se petrece în anul 2.000, cînd — potrivit subiectului —, face furie războiul atomic și cînd un dictator dement e supus unor dispute... religioase?

„Pentru că — a fost răspunsul — piesa e lipsită de vitalitate dramatică.”

De aceea, nici *Scaunele lui Ionesco*, jucate de English Stage Company pe scena aceluiași teatru Royal Court, n-a izbutit să umple fotoliile din sală. Cînd piesa nu-i o trăsneală, ea indeamnă la trăsneală. Așa, la Phoenix-Theatre se reprezintă o piesă cu o acțiune inverosimilă: *Six months grace*